

OTANTİKLİĞİN YAŞAMIN ANLAMI ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN İNCELENMESİ: AMAÇ BİLİNCİNİN ARACI ROLÜ

THE EFFECT OF AUTHENTICITY ON MEANING IN LIFE: THE MEDIATING ROLE OF SENSE OF PURPOSE

Halil EKŞİ*
Mine SAYIN**
Melis LİMAN***

Öz

Bu makale üniversite öğrencilerinin otantiklik düzeyleri ile yaşamda anlam düzeyleri arasındaki ilişkilerin ve otantiklik ile yaşamın anlamı arasındaki ilişkide amaç bilinci(hissi) düzeylerinin aracı rolünün belirlenmesini amaçlamıştır. Çalışmada Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim görmekte olan 400 öğrenciye Otantiklik Ölçeği, Yaşamda Anlam Ölçeği ve Amaç Bilinci (Hissi) Ölçeği uygulanmıştır. Araştırma değişkenler arası ilişkilerin belirlenmesi kısmında betimsel tarama; aracı rolün belirlenmesinde yapısal eşitlik modeli ile desenlenmiştir. Verilerin analizinde SPSS 21.0 ve AMOS 20.0 programları kullanılmıştır. Öğrencilerin otantiklik, yaşam anlamı ve amaç bilinci düzeyleri arasında pozitif korelasyon keşfedilmiş ve amaç bilincinin aracılık rolü üstlendiği bulunmuştur. Bulgular ışığında sonuçlar literatüre dayanarak tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Otantiklik, Amaç Bilinci(Hissi), Yaşamın Anlamı.

Abstract

The purpose of this article is to explore the relationship between authenticity and meaning in life levels of the university students and the mediating role of sense of purpose on the relation between authenticity and meaning in life. In this study, through using the Authenticity Scale, Meaning in Life Scale and Sense of Purpose Scale, the data has been collected from 400 university students who are studying in the Faculty of Education at Marmara University. In the study, the relational survey method for determining relations between variables and the structural equation models for examining the mediating role have been used. The data of the study has been analyzed using SPSS 21.0 VE AMOS 20.0 programs. As a result of the study, it has been found that there are positive correlations between authenticity, meaning in life and sense of purpose level of university students and the sense of purpose has a mediating role in this relation. The findings have been discussed in the light of literature.

Keywords: Authenticity, Sense of Purpose, Meaning in Life.

1.Giriş

Yaşamın anlamı; kişilerin kendi eylemleriyle sorduğu ve yine eylemleriyle cevap verdiği, iş-güç, cinsellik, toplumsallık sorun alanlarını kapsayan (Adler, 1985, çev. 2017), kozmik anlamda insan hayatının tutarlı bir örüntüye uyup uymadığı, dünyevi anlamda kişinin hayatının anlamı olarak ele alınabilecek (Yalom, 2000) bir kavramdır.

Heidegger içinde bulunduğumuz durumu ve dünyada oluşumuzu 'fırlatılmışlık' olarak nitelendirir. Onun felsefesinde anlamak bilmek, tanımak anlamında değildir, anlamak yapabilmektir. Heidegger'e göre yaşama anlam veren şey ölümdür, ölüm her an gelebileceği için yaşamın anlamı her an gerçekleştirilmelidir (Ergül, 2003). Frankl'a göre insanın zihinsel yetisi nihai anlamı kavramak için yeterli olmayabilir, varoluşumuzun geçiciliği bizi sorumluluklarımızla karşılaşmaya zorlar (Frankl, 1997, çev. 2013). Eagleton, hayatlarımızın eğer bir anlamı varsa bunun bizim ona kazandırdığımız bir şey olduğunu söyler. Nietzsche ve Oscar Wilde'a göre cesur olabilirsek ellerinde hamurla kendini zarifçe özgün bir şekilde sokmayı bekleyen en büyük benlik sanatçıları olabiliriz. Hayatın anlamı önceden hazır değildir ve biz onu inşa ederiz ve her birimiz bunu farklı şekillerde yaparız. Anamlılıktan yoksun olmak ise hedef, öz, amaç, nitelik, değer ve doğrultudan yoksun olmak demektir. Bu durum varoluşun anlaşılabilir olmasından değil boş olmasından ötürüdür (Eagleton, 2017).

Freud yaşamın anlamının belirleyicisini basitçe haz ilkesi olarak ele alırken (Freud, 1915, çev.2001), varoluşçu anlamda ölüm farkındalığının kişiyi bayağı şeylerden uzaklaştırarak yaşama anlam verdiği (Sayar, 2006), hiçliğin eşlik etmediği bir kaygı duygusunun da benzer şekilde yaşama anlam vermeye katkıda bulunduğu (Ulaş, Güçlü, Uzun, Uzun ve Yolsal, 2002) söylenebilir. Yaşamın anlamı, soyut bir kavram olmak yerine bireye özgü ve somut olarak algılanmalıdır. Her kişi temelde yaşam tarafından sorgulanmaktadır (Frankl, 1997, çev.2013).

Ranst ve Marcoen (1997) yaşamın anlamının net olmayan ve çok faktörlü bir kavram olduğunu belirtmişlerdir, bu kavramı yaşama bakış ile birlikte incelediklerinde çerçeve/iskelet anlam ve yerine getirilen/gerçekleştirilen anlam olmak üzere iki faktörlü bir yapı keşfetmişler, genç yetişkinler ve yaşlı bireyler için bunların farklı düzeylerde seyrettiğini söylemişlerdir (Ranst ve Marcoen, 1997). Steger, Frazier, Oishi ve Kaler (2006) tarafından geliştirilen yaşamın anlamı ölçeği değişkenin mevcut anlam ve aranan anlam olarak iki boyutlu olduğunu göstermektedir (Demirdağ ve Kalafat, 2015).

Literatür incelendiğinde yaşamın anlamı değişkeniyle ülkemizde yapılan çeşitli çalışmalara ulaşılmıştır. Üniversite öğrencilerinin değerleri ve yaşamın anlamı arasında pozitif ve negatif yönlü farklı düzeyde ilişkiler

* Prof. Dr., Marmara Üniversitesi, halileksi70@gmail.com

** Arş. Gör., Marmara Üniversitesi, minesayin0332@gmail.com

*** Marmara Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi, melisliman.22@gmail.com

bulunmuştur (Baş ve Hamarta, 2015). Din ve yaşamın anlamı arasındaki ilişkilerin incelendiği bir araştırmada genç yetişkinlerin dini bilinç düzeyleri arttıkça yaşamda anlam arama ihtiyaçlarının azaldığı belirtilmiştir (Topuz, 2016). Bilinçli farkındalık, algılanan sosyoekonomik seviye, yaşam doyumu ve yaşamda anlam arasındaki ilişkilerin incelendiği çalışmada, yaşamda anlamın varlığının bilinçli farkındalığı anlamalı düzeyde yordadığı, anlam arayışının ise yaşam doyumunun bir yordayıcısı olmadığı saptanmıştır (Yıkılmaz ve Güdül, 2015). Genç yetişkinlerde aşk tutumları ile yaşamın anlamının incelendiği araştırmanın sonuçları yaşamın anlamı ile aşk tutumlarının alt boyutları arasında anlamlı ilişkiler ortaya koymuştur (Yüksel, 2013). Başka bir araştırma ise öğretmenlerde yaşamın anlamı ve yaşam doyumu, sosyal karşılaştırma ve iç-dış kontrol odağının incelenmiştir ve yaşamın mevcut anlamı ile yaşam doyumu ve sosyal karşılaştırma arasında pozitif; iç-dış kontrol odağı arasında negatif ilişki saptanmıştır (Taş, 2011). Yaşamın anlamı, iyimserlik, umut ve başa çıkma stillerinin öznel iyi oluş üzerindeki rolü incelenmiş ve yaşamın anlamının iyimserlik ve umut ölçeğinin amaca güdülenme alt boyutunun yaşamın anlamını yordadığı, araçsal ve duygusal destek başa çıkma stiline de açıklanan varyansı arttırdığı belirtilmiştir (Tezer, 2012). Makyavelist kişilik eğilimi algıları yaşam anlamı ve yaşam doyumu ile birlikte incelenmiş ve olumlu kişilik eğiliminin aranan anlam düzeyini arttırdığı belirtilmiştir (Ayan, 2017).

Göka, (2013) anlam ve amaç kavramlarının birbirlerine yakın olmasına karşın aslında farklı anlamlar içerdiklerini ileri sürer. Amaç, bir hedefi ifade ederken, anlam ise deneyime ve yoruma tabidir. Yaşam amacı; çoğunlukla yaşamın anlamıyla benzer bir anlamda kullanılan (Yalom, 2000), kişisel anlamda içsel ve dışsal amaçlar olarak benimsenebilen (Deci ve Ryan, 2000; Kasser ve Ryan, 1996), psikolojik iyi oluş bakış açısının merkezinde yer alan anlam, hedef ve yaşam görevlerini kapsayan (Ryff,1989) pozitif psikoloji ve felsefeye konu olmuş bir kavramdır. İlhan ve Özbay (2010) çalışmalarından elde ettikleri sonuca göre içsel amaçların öznel iyi oluşa olumlu katkı sağladığını, dışsal amaçların ise öznel iyi oluş üzerinde olumsuz bir etkisi olduğunu bildirmişlerdir.

Jung, sağlıklı insanı tanımlarken Freud'un bilinçaltı dürtülere fazla önem verdiğini ve yaşam amaçlarını dikkate almadığını söyler. Biyolojik amaçlar yaşamın ilk yıllarında önemli olsa bile daha sonraki yıllarda bunlar yerini daha yüksek düzeyde amaçlara bırakmaktadır. Adler'e göre ise insanda üst seviyede amaçlara yönelme eğilimi vardır ve bunlar başkalarına bencil olmayan bir ilgi göstermek, işbirliğine yatkın olmak ve grupla özdeşim kurabilmektir. Goldstein ise amaçlara kendini gerçekleştirme bağlamında bakarak kişinin amaçlarıyla çevrenin gerçekleri arasındaki bir uyumsuzluğun fazla olmasının kişinin daha aşağı bir düzeyde kendini gerçekleştirmesine neden olabileceğini açıklamıştır (Kuzgun, 1972).

Adler, her insanda duyguların kendi amacına varması için güçlenip geliştiğini söyler. İnsanın korkusu, neşesi, cesareti ya da kederi her zaman yaşam amacıyla uyum içindedir. Kendisi için yanlış doğrultuda bir yaşam amacı belirleyen kişilerin toplumla uyum içinde olmakta zorlandığını görürüz, bu durum kişinin yaşamın ilk yıllarında belirlediği yaşam üslubuna göre şekillenecektir. Ancak kimse kendi yaşam amacını eksiksiz tamamlayacak tüm ayrıntıları bilemez. Bununla beraber en yüksek yaşam amacına erişemeyecek oluşumuz aslında rahatsız edici değildir. Bunun belli bir güzelliği vardır. Din ve sanat bu anlamda çekicidir (Adler, 1985, çev. 2017).

Frankl 1959 yılında Purpose in Life- Yaşamdaki Amaç Testini geliştirmiştir, bu test üç boyuttan oluşmaktadır, varoluşta anlam, günlük yaşamda anlam yaratmada özgür olmak ve anlam aramaya isteklilik. Daha sonra Craumbaugh ve Maholick (1964) bu ölçeği kullanmış ve geliştirmişlerdir (Sezer, 2012). Craumbaugh (1977) tarafından geliştirilen 'Seeking of Neotic Goals Test (Song)' isimli ölçeğin boyutlarının incelendiği bir araştırmada Noetik Amaçlar Ölçeği'nin iki faktörlü olduğu tespit edilmiştir. Bu faktörler bize noetik amaçların gelecekteki yaşam başarısı ve kişinin dünyadaki memnuniyetsizliği boyutlarından oluştuğunu göstermektedir (Schulenberg, Brandy, Baczwaski ve Buchanan, 2014).

Amaç bilinci değişkeni ile ilgili yapılmış araştırmalar incelendiğinde ülkemizde amaç bilinci kavramının literatürde işlendiği çalışmaların bulunmadığı bunun yerine yaşam amacı değişkeninin incelendiği dikkat çekmiştir. Üniversite öğrencilerinin yaşam amaçları, eğitsel hedefleri, üniversite öğreniminden beklentileri ve memnuniyet durumlarının incelendiği araştırmada öğrencilerin en çok önemsedikleri amacın özel yetenek ve eğitimlerini kullanma oldukları saptanmıştır (Şahin, Zoraloğlu ve Fırat, 2011). Yaşam amaçları ve madde kullanımı birlikte ele alınmış ve sigara içenlerin içsel amaçlarının düşük düzeyde olduğu, alkol kullananların içsel amaç puanlarının düşük, dışsal amaç puanlarının yüksek olduğu görülmüştür (İlhan, 2013). Yaşam amaçları ve psikolojik ihtiyaç doyumunun öznel iyi oluş üzerinde yordayıcı rolü olduğu saptanmıştır (İlhan ve Özbay, 2010). Yaşamın anlamı ve yaşam amaçları arasındaki ilişki pozitif yönde anlamlı olarak bulunmuş ancak yaşamda anlam arama düzeyleri ile yaşam amacı arasındaki ilişkinin negatif korelasyon gösterdiği saptanmıştır (Çelik, 2016).

Otantiklik, kişinin kendisi olması ya da gerçek benlik (true self) olarak da bilinen (Yalom, 2000), benliğin inşasıyla ilgili olan ve kategorileri net olmayan (Lacoste, Leimgruber ve Breyer, 2014), benin kendi olması, benin iyiyi gözetmesi ve iyiliğin önünü açmaya yönelmesi olarak düşünülebilecek (Guignon, 2004), kimlik başarısının bir özelliği ve ruhsal sağlık ile psikolojik kabulün bir ögesi olarak tanımlanabilecek (Lopez ve Rice, 2006) bir kavramdır. İdeal otantiklikten bahsedilebilmesi için gerçekleştirilmesi gerekenler şöyle ifade edilmiştir: zayıf iradenin etkilerinden kaçınmak, diğer kişilerin standartlarını özümsemek, samimi yaşam projeleri için kendini adanmış olmak, kim olduğunu bilmenin kişisel olarak ödül olarak belirlenmesi, psikolojik, sosyal ve maddi ödülleri bu yönde belirlemek (Feldman, 2014). Heidegger'e göre duygusal durumumuz kendi yaşamımızı otantik olarak sürdürüp sürdürmemize bağlı olarak değişiklik gösterir. Fenomenolojik varoluşçuluk geçmiş yaşantılar yerine otantik yaşantılara odaklanır (Corey, 2008).

Varoluşçu felsefe ve psikoterapinin önemli bir kavramı olan otantiklik Dökmen'e (2017) göre üç öğeden oluşmaktadır: "kişinin gizil güçlerini fark etmesi, görünürün arkasındaki duygularını fark etmesi ve ifade etmesi, görünürün altındaki isteklerini fark etmesi ve ifade etmesi." Wood, Linley, Maltby, Baliousis ve Joseph

ise geliştirdikleri ölçekte otantikliğin otantik yaşam, dış etkiyi kabullenme ve kendine yabancılaşma faktörlerinden oluştuğunu açıklamışlardır (Wood, Linley, Maltby, Baliousis ve Joseph, 2008). Kernis ve Goldman otantikliği dört ayrı bileşenden oluşan bir yapı olarak inceler. Bu bileşenler; kişinin kendisiyle ilgili güdülerin, hislerin, arzuların bilgisine sahip olmak ve bu bilişlere güvenmek anlamındaki farkındalık, kişinin kendine özgü olan olumlu ve olumsuz yönleri, duyguları ve diğer içsel deneyimleri, öznel bilgileri tarafsız olarak işlemek anlamında olan tarafsız işleme, kişinin kendi değerlerine uygun davranması anlamında kullanılan davranış ve yakın ilişkilerde açıklık ve doğruluğa değer vermek anlamındaki ilişkiyel uyumdur (Kernis ve Goldman, 2004).

Oshana (2007) otantiklikle ilgili tanımların kendine yabancılaşmayı ve yoksunluğu onaylama endişesinden bahseder, otantik yaşamadığımız zaman kendimize yabancılaşabiliriz, doğal ve toplumsal çevreyi dikkate almadan otantik yaşadığımızda ise çevremize yabancılaşabiliriz (Oshana, 2007; Dökmen, 2000). Özerklik bir şekilde kişinin kendisi için belirlediği kurullarla kendi üzerinde bir çeşit otoriteye sahip olmasıdır ve bir kişinin özerk (otonom) olabilmesi için özgün (otantik) olmasının gerekliliği tartışılmaktadır (Oshana, 2007).

Otantiklik kavramı bugüne kadar ülkemizde farklı değişkenlerle bir arada incelenmiştir. Otantiklik ve dindarlığın özgeçicilik üzerindeki rolü incelendiği çalışmada otantiklik ve dindarlığın özgeçicilikle anlamlı bir ilişki içinde olduğu bulunmuştur (Gül, 2016). Evli bireylerin kendini saklama eğilimi, öfke ifade tarzı ve otantiklikleri arasındaki ilişkinin araştırıldığı çalışmada kendini saklama ve bazı ifade şekillerinin otantikliğin bazı alt boyutlarını yordadığı saptanmıştır (Togay, 2016). Üniversite öğrencilerinin özgeçicilik ve otantiklik düzeyleri arasındaki ilişkilerin anlamlı olarak saptandığı bir çalışma bulunmaktadır (Ekşi, Sayın ve Çelebi, 2016). Aracın rolün araştırıldığı bir başka çalışmada otantiklik, ruh sağlığı ve yaşam doyumu arasındaki ilişkide ontolojik iyi oluşun aracı rolü olduğunu belirlenmiştir (Koşucu, 2016). Otantikliğin aracı rolünün incelendiği bir çalışmada, otantikliğin özerk ve özerk-ilişkisel benlik kurgusu ile öznel iyi oluş arasındaki aracılık etkisinin anlamlı olduğu ortaya konulmuştur (Özdemir ve İlhan, 2013). Benlik düzenleme odakları, otantiklik ve ilişkiyel/özerk benlik ketlenmesinin incelendiği bir çalışmada otantik yaşamının yaklaşımcı benlik odağı ile ilişkiyel benlik ketlenmesine verilen duygusal tepkiler ve ilişkiyel benliğin ketlenmesine verilen ajitatif duygusal tepkiler arasında aracılık yaptığı bulunmuştur (Gül, 2010). Otantik liderlik tarzının incelendiği bir çalışmada ise otantik liderliğin topluluk hissi oluşturulmasında etkili olduğu belirtilmiştir (Güler ve Boz, 2016). Otantiklik ve öznel canlılık arasında pozitif ilişkiler kaydedilmiştir (Tekin ve Satıcı, 2014).

Bu çalışmada bireylerin bir kişilik özelliği olarak düşünülebilecek olan otantiklik ile postmodern dünyamızın önemli bir sorunu haline gelmiş olan bireylerin yaşamda anlam bulma düzeylerinin ilişkiyel olup olmadığı ve bu ilişkide yaşama dair bir amaç bilincine sahip olma düzeyinin aracı bir rolü bulunup bulunmadığının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Böylelikle yaşamın anlamı gibi bireylerin kafasında belirsiz ve soyut bir imaj çizen kavramın ilişkiyel olabileceği kişilik özelliği, buna bağlı olarak amaçlar gibi kavramlarla incelenerek netlik kazanmasına katkı sağlanacağı düşünülmektedir. Amaç bilinci kavramı daha önce yakın olarak düşünülebilecek 'yaşam amacı' olarak ölçülmüş olsa da kişilerin bu amaçtaki bilinç hisleri nadiren çalışılmıştır. Otantiklik kavramı ise daha önce pek çok pozitif psikoloji kavramıyla ilişkiyel olarak incelenmiş olup yaşamda anlam bulmayla ne gibi bir ilişki içinde olabileceği açısından incelenmemiştir. Çalışma bu açıardan alana özgün katkıda bulunmayı hedeflemektedir. Bu çalışmada yukarıdaki değişkenler arasındaki ilişkiler ve amaç bilincinin aracı rolünün incelenmesi amaçlanmış olup araştırma sürecinde kullanılan yöntemler ve elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur.

Problem Cümlesi

Üniversite öğrencilerinin otantiklik düzeyleri ile yaşamda anlam bulma düzeyleri arasındaki ilişkide amaç bilincine sahip olma düzeyi aracı bir rol oynamakta mıdır?

Alt Problemler

Üniversite öğrencilerinin otantiklik düzeyleri ile yaşamda anlam bulma düzeyleri arasında ilişki var mıdır?

Üniversite öğrencilerinin yaşamda anlam bulma düzeyleri ile amaç bilincine sahip olma düzeyleri arasında ilişki var mıdır?

Üniversite öğrencilerinin otantiklik düzeyleri ile amaç bilincine sahip olma düzeyleri arasında ilişki var mıdır?

2.Yöntem

2.1 Araştırma Modeli

Bu araştırmanın ilk aşamasında otantiklik, yaşamın anlamı ve amaç bilinci değişkenleri arasındaki ilişkileri ortaya koymak amacıyla ilişkiyel tarama modeli kullanılmıştır. İkinci aşamada değişkenler üzerinden kurulan modelin denetlenmesi amacıyla yapısal eşitlik modeli uygulanmıştır.

1.2. Evren ve Örneklem

Bu çalışmada genel evrene ulaşmanın güç olması sebebiyle çalışma evreni kullanılmıştır. Bu doğrultuda araştırmanın çalışma evreni, 2017-2018 öğretim yılı bahar döneminde Marmara Üniversitesine bağlı Atatürk Eğitim Fakültesinde lisans programlarına aktif olarak devam eden 5641 öğrenciden oluşmaktadır.

Araştırmanın örneklem grubu, çalışma evreninden çok aşamalı örnekleme yöntemi ile seçilen Atatürk Eğitim Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerinden oluşmaktadır. Öncelikle tabakalı örnekleme yöntemine bağlı olarak, üniversiteye yerleşmede etkili olan puan türü dikkate alınmış ve Sayısal, Sözel, Eşit Ağırlıklı, Dil, Özel Yetenek puan türleri ile öğrenci alan bölümler olmak üzere her puan türü küme olarak kabul edilmiş, böylece 6 küme oluşmuştur. Daha sonra her kümeye ait programlar küme olarak belirlenmiş olup her tabakadan tesadüfi örnekleme ile uygulama yapılacak öğrenciler belirlenmiştir. Uygulanan bu yöntem sayesinde Atatürk Eğitim Fakültesinin farklı programlarında öğrenim gören öğrenciler araştırma kapsamına dahil edilerek veri seti zenginleştirilmiştir.

Araştırmanın örneklem büyüklüğünün belirlenirken homojen bir yapıda olmayan evren için % 95 güven aralığında, \pm % 5 örnekleme hatası ile gerekli örneklem büyüklüğü $n = 360$ olarak hesaplanmıştır ($n_0 = t^2 \cdot s^2 / d^2$, $n = n_0 \cdot (1 + n_0 / N)$).

Örneklemin temsil oranını arttırabilmek için olası veri kayıpları da dikkate alınarak gerekli örneklem sayısının yaklaşık %10 fazlası olan 400 kişi olarak belirlenmiştir. Analizleri yapabilmek için uç verilerden bir kısmı analiz dışında bırakılarak 281 kadın (%75,7) ve 90 erkek (%24,3) olmak üzere 371 kişiden sağlanan verilerle istatistiksel analizler yürütülmüştür.

Örnekleme oluşturan öğrenciler için tesadüfi küme örnekleme yapılırken seçilen programlar; Fen Bilgisi Öğretmenliği, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Resim-İş Öğretmenliği, Zihin Engelliler Öğretmenliği, ve İngilizce Öğretmenliğidir.

2.3 Veri Toplama Araçları

2.3.1 Otantiklik Ölçeği: Bu ölçeğin orijinali 2008 yılında Linley, Maltby, Baliouis ve Joseph tarafından 'Authenticity Scale' adıyla geliştirilmiştir. Orijinal formun yapı geçerliği çalışmasına ölçeğin kendine yabancılaşma, dış etkiyi kabullenme ve otantik yaşam olarak faktörleştiği tespit edilmiştir. İç tutarlılık katsayıları .69 ve .78 arasında, test-tekrar test güvenilirlik katsayıları .85 v3 .91 arasında değişmektedir. Türkçe'ye uyarlama çalışması İlhan ve Özdemir tarafından 2013 yılında yapılmıştır. Türkçe form için de faktör yapısı doğrulanmıştır. İç tutarlılık .62 ve .79 arasında değişmektedir. Ölçek yetişkinlerin doldurması için uygun olup 12 maddeden oluşmaktadır. 7'li likert olarak derecelendirme yapılmaktadır. Her bir boyut kendisine ait maddelerin toplanmasıyla ayrı ayrı değerlendirildiği gibi otantik yaşamdan diğer iki boyuta ait puanların çıkartılması ile de saf bir otantiklik puanı elde edilmektedir. Bireyin otantik yaşam puanının yüksek, diğer boyutlara ait puanlarının düşük olması o kişinin otantik olduğunu işaret etmektedir. Ölçekte tersine puanlanan maddeler bulunmamaktadır.

2.3.2 Yaşamın Anlamı Ölçeği: Bu ölçeğin orijinali Stager, Fraizer, Oishi ve Kaler tarafından 2006 yılında 'The Meaning in Life Questionnaire' ismiyle geliştirilmiştir. Türkçe'ye uyarlanması Demirbaş tarafından 2010 yılında üniversite öğrencileri üzerinde yapılan çalışma ile yapılmıştır. Aynı çalışmada orijinal çalışmaya uygun biçimde ikili faktör yapısı (anlam arayışı ve anlam varlığı) doğrulanmıştır. İç tutarlılık .87 ve .88 olarak bulunmuştur. Demirbaş-Çelik ve İşmen-Gazioğlu tarafından yapılan geçerlik ve güvenilirlik çalışmasında Cronbach's Alpha katsayısı iki alt boyut için .79 ve .84 olarak saptanmıştır. Ölçek 10 maddeden oluşmaktadır ve maddelerden 9'su ters madde olarak puanlanmaktadır. Uygulayıcılar 7'li bir skala üzerinde 'kesinlikle uygun-kesinlikle uygun değil' ölçeğe tepki vermektedirler. Ölçekten alınan puanın yüksek olması yaşamda anlam düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir.

2.3.3 Amaç Bilinci (Hissi) Ölçeği: Bu ölçeğin orijinali 2017 yılında Sharma, Yukhymento-Lescroart ve Kang tarafından 'Sense of Purpose Scale' adıyla geliştirilmiştir. Türkçe'ye uyarlama çalışması Sarıçam, Çelik ve Canatan tarafından 2017 yılında yapılmıştır. Faktör analizi sonucunda orijinal forma paralel olarak üç boyutlu bir yapı (Amaç farkındalığı, amacın bilincinde olma, özgeci amaç) tespit edilmiştir. Güvenirlik katsayıları .75'in üzerinde bulunmuş, madde analizi sonucunda madde toplam korelasyonları .40'ın üzerinde bulunmuştur. Yetişkinlerin doldurmasına uygun olan ölçek toplam 14 maddeden oluşmakta 7'li likert olarak puanlanmaktadır. Alt boyutlara göre puanlanabileceği gibi toplam puan da verebilmektedir.

2.4 Verilerin Analizi

Çalışmada, otantiklik, yaşamda anlam ve amaç bilinci değişkenleri arasındaki ilişkileri incelemek ve aralarındaki ilişkiye yönelik kurulan teorik modeli test etmek amacıyla yapısal eşitlik modeli (yol analizi) gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler, SPSS 21.0 ve AMOS 20.0 programları kullanılarak analiz edilmiştir.

3.Bulgular

Araştırmada değişkenler arasındaki ilişkiyi ve amaç bilincinin bu ilişkideki aracı rolünü test etmek amacıyla yol analizi yapılarak model uyumları incelenmiştir. Araştırmada öngörülen modelin sınanmasından önce, ilk olarak araştırmada kullanılan ölçeklerin güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Ölçeklerin güvenilirliklerini incelemek amacıyla Cronbach Alfa katsayılarına bakılmıştır. Yapılan analizler sonucunda, Otantiklik Ölçeği için Cronbach Alfa .69 ; yaşamda anlam ölçeğinin anlam varlığı alt ölçeği için Cronbach Alfa .84; anlam arayışı alt ölçeği için .87; amaç bilinci ölçeği için Cronbach Alfa ise .92 olarak bulunmuştur. Elde edilen bulgular, ölçeklerin güvenilir olduğunu göstermektedir. Ardından değişkenler arasındaki ilişkileri incelemek amacıyla analizler gerçekleştirilmiştir.

Otantiklik, Amaç Bilinci ve Yaşamda Anlam Arasındaki İlişki

Otantiklik, Amaç Bilinci ve Yaşamda Anlam değişkenleri arasındaki korelasyonlar Pearson analizi ile incelenmiş ve sonuçlar Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Otantiklik, amaç bilinci ve yaşamda anlam değişkenlerine ilişkin korelasyon analizi sonuçları

	Yabancılaşma	Dış etkiyi kabullenme	Otantik yaşam	Otantiklik toplam	Amaç farkındalığı	Amacın bilincinde olma	Özgeci amaç	Amaç bilinci toplam	Anlamın varlığı	Anlam arayışı
Yabancılaşma	1									
Dış etkiyi kabullenme	,44*	1								
Otantik yaşam	,19*	,13*	1							
Otantiklik toplam	,80*	,77*	54*	1						
Amaç farkındalığı	,44*	,27*	34*	49*	1					
Amacın bilincinde olma	,42*	,27*	36*	48*	87*	1				
Özgeci amaç	-17*	,08	35*	26*	37*	48*	1			
Amaç bilinci toplam	-42*	,25*	41*	50*	90*	90*	69*	1		
Anlamın varlığı	-51*	,28*	35*	54*	79*	79*	39*	78*	1	
Anlam arayışı	19*	14*	05	,15*	-05	04	23*	06	,08	1

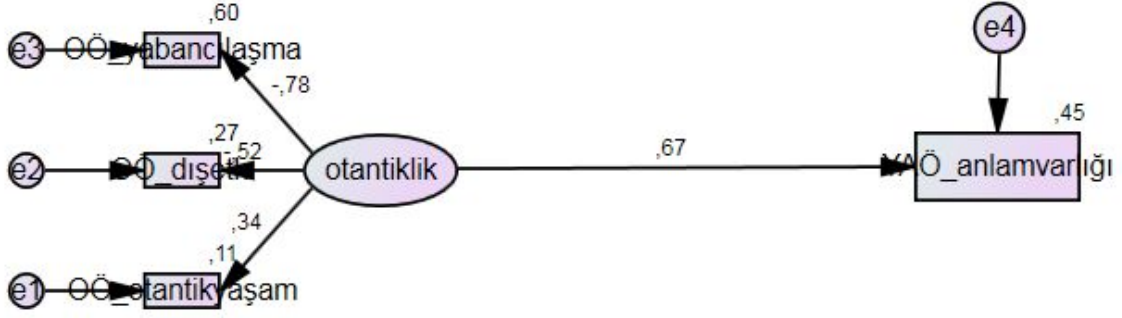
*p<,01

Tablo 1’de görüldüğü üzere, otantiklik (yabancılaşma, dış etkiyi kabullenme, otantik yaşam), yaşamda anlam (anlamın varlığı, anlam arayışı), amaç bilinci (amaç farkındalığı, amacının bilincinde olma, özgeci amaç) değişkenleri arasındaki anlamlı bir ilişki bulunup bulunmadığını belirlemek amacıyla yapılan Pearson analizi sonucunda değişkenler arasında çeşitli ilişkiler saptanmıştır. Yabancılaşma düzeyi; dış etkiyi kabullenme ile pozitif yönde anlamlı ($r=,44$; $p<,01$), otantik yaşam ile negatif yönde anlamlı ($r=-,19$; $p<,01$), toplam otantiklik puanı ile negatif yönde anlamlı ($r=-,80$; $p<,01$), amaç farkındalığı ile negatif yönde anlamlı ($r=-,44$; $p<,01$), amacının bilincinde olma ile negatif yönde anlamlı ($r=-,42$; $p<,01$), özgeci amaç ile negatif yönde anlamlı ($r=-,17$; $p<,01$), amaç bilinci toplam puanı ile negatif yönde anlamlı ($r=-,42$; $p<,01$), anlamın varlığı ile negatif yönde anlamlı ($r=-,52$; $p<,01$), anlam arayışı ile pozitif yönde anlamlı ($r=,19$; $p<,01$) ilişki göstermiştir. Dış etkiyi kabullenme düzeyi; otantik yaşam düzeyi ile negatif yönde anlamlı ($r=-,13$; $p<,01$), otantiklik toplam puanı ile negatif yönde anlamlı ($r=-,77$; $p<,01$), amaç farkındalığı ile negatif yönde anlamlı ($r=-,27$; $p<,01$), amacının bilincinde olma ile negatif yönde anlamlı ($r=-,27$; $p<,01$), amaç bilinci toplam puanı ile negatif yönde anlamlı ($r=-,25$; $p<,01$), anlamın varlığı ile negatif yönde anlamlı ($r=-,28$; $p<,01$), anlam arayışı ile pozitif yönde anlamlı ($r=,14$; $p<,01$) ilişki göstermiştir. Dış etkiyi kabullenme ve özgeci amaç arasındaki ilişki ise anlamlı bulunmamıştır ($r=-,08$; $p>,05$). Otantik yaşam düzeyi; otantiklik toplam puanı ile pozitif yönde anlamlı ($r=,54$; $p<,01$), amaç farkındalığı ile pozitif yönde anlamlı ($r=,34$; $p<,01$), amacının bilincinde olma ile pozitif yönde anlamlı ($r=,36$; $p<,01$), özgeci amaç ile pozitif yönde anlamlı ($r=,35$; $p<,01$), amaç bilinci toplam puanı ile pozitif yönde anlamlı ($r=,41$; $p<,01$), anlamın varlığı ile pozitif yönde anlamlı ($r=,35$; $p<,01$) ilişki göstermiştir. Otantik yaşam düzeyi ile anlam arayışı arasındaki ilişki ise anlamlı bulunmamıştır ($r=,05$; $p>,05$). Otantiklik toplam puanı; amaç farkındalığı ile pozitif yönde anlamlı ($r=,49$; $p<,01$), amacının bilincinde olma ile pozitif yönde anlamlı ($r=,48$; $p<,01$), özgeci amaç ile pozitif yönde anlamlı ($r=,26$; $p<,01$), amaç bilinci toplam puanı ile pozitif yönde anlamlı ($r=,50$; $p<,01$), anlamın varlığı ile pozitif yönde anlamlı ($r=,54$; $p<,01$), anlam arayışı ile negatif yönde anlamlı ($r=-,15$; $p<,01$) ilişki göstermiştir. Amaç farkındalığı düzeyi; amacının bilincinde olma ile pozitif yönde anlamlı ($r=,87$; $p<,01$), özgeci amaç ile pozitif yönde anlamlı ($r=,37$; $p<,01$), amaç bilinci toplam puanı ile pozitif yönde anlamlı ($r=,90$; $p<,01$), anlamın varlığı ile pozitif yönde anlamlı ($r=,79$; $p<,01$) ilişki göstermiştir. Amaç farkındalığı ve anlam arayışı arasındaki ilişki ise anlamlı bulunmamıştır ($r=-,05$; $p>,05$). Amacının bilincinde olma düzeyi; özgeci amaç ile pozitif yönde anlamlı ($r=,48$; $p<,01$), amaç bilinci toplam puanı ile pozitif yönde anlamlı ($r=,90$; $p<,01$), anlamın varlığı ile pozitif yönde anlamlı ($r=,79$; $p<,01$) ilişki göstermiştir. Amacının bilincinde olma ve anlam arayışı arasındaki ilişki ise anlamlı bulunmamıştır ($r=,04$; $p>,05$). Özgeci amaç düzeyi; amaç bilinci toplam puanı ile pozitif yönde anlamlı ($r=,69$; $p<,01$), anlamın varlığı ile pozitif yönde anlamlı ($r=,39$; $p<,01$), anlam arayışı ile pozitif yönde anlamlı ($r=,23$; $p<,01$) ilişki göstermiştir. Amaç bilinci toplam puanı, anlamın varlığı ile pozitif yönde anlamlı ilişki göstermiştir ($r=,78$; $p<,01$). Anlamın varlığı ve anlam arayışı arasındaki ilişki ise anlamlı bulunmamıştır ($r=-,08$; $p>,05$).

Araştırmada değişkenler arasındaki ilişkiler incelendiğinde, anlam arayışı değişkeninin diğer değişkenler ile anlamlı ilişkiler göstermediği görülmüştür. Bu çalışma zaten temel olarak anlam arayışından ziyade, var olan anlam üzerine odaklandığı için anlam arayışı değişkeni analize dahil edilmemiş, ve otantiklik, amaç bilinci ve anlamın varlığı değişkenleri arasındaki yapısal modelin sınanmasıyla devam edilmiştir. Yapısal eşitlik modeli sonucu elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir.

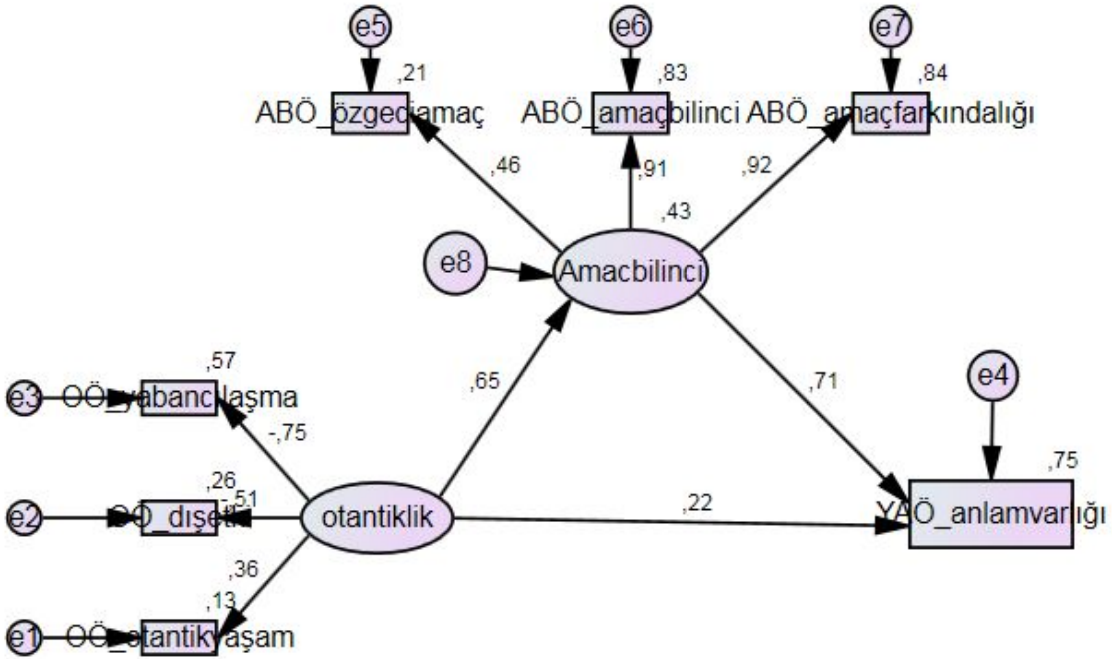
Otantiklik ve Anlam Varlığı Arasındaki İlişkide Amaç Bilinci Değişkeninin Aracılık Rolünün İncelenmesi

İlk olarak otantiklik ile anlam varlığı arasında doğrudan ilişki test edilmiş ve elde edilen yapısal model (1.Model) Şekil 1’de sunulmuştur. Bu modele göre, otantiklik ile anlam varlığı arasındaki ilişkiyi gösteren yol katsayısının ,67 olduğu görülmektedir.

Şekil 1. Otantiklik ve Anlam Varlığı Değişkenine İlişkin Yapısal Model

Sonraki adımda, otantiklik ile anlam varlığı arasındaki modele, amaç bilinci aracı değişken olarak dahil edilmiş ve kısmi aracılık ilişkisini içeren model test edilmiştir. Yapılan yol analizi sonucu elde edilen model (2.Model) Şekil 2’de verilmiştir.

Şekil 2. Otantiklik ve Anlam Varlığı Arasındaki İlişkide Amaç Bilincinin Aracı Rolüne İlişkin Model

Otantikliğin anlam varlığı üzerindeki etkisinde amaç bilincinin aracı rolü olup olmadığı incelemek amacıyla yapısal eşitlik modeli (YEM) analizi gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada sınanan yapısal modelde, otantiklik ve amaç bilinci gizil değişkenleri için ilgili ölçeklerin alt boyutları gözlenen değişken olarak kullanılmıştır. Bu modele göre, otantiklik değişkeni dışsal değişken, anlamın varlığı değişkeni içsel değişken, amaç bilinci ise aracı değişkendir.

Elde edilen bulgulara göre, yapısal modelde, otantikliğin anlam varlığı üzerine doğrudan etkisi 1.Modelde ,67 iken, amaç bilinci değişkeninin aracı değişken olarak modele sokulması ile 2.Modelde ,22’ye düştüğü görülmektedir. Amaç bilincinin araya girmesiyle yol katsayısı değerindeki bu azalma, otantikliğin anlam varlığını büyük oranda amaç bilinci üzerinden açıklamakta olduğu göstermektedir. Bu bulgulara göre, otantikliğin anlam varlığını etkilediği ve amaç bilincinin de bu ilişkide kısmi aracılık rolüne sahip olduğu söylenebilir. Ayrıca, kurulan model, anlam varlığı değişkeninin toplam %75’lik kısmının otantiklik ve amaç bilinci tarafından açıklanmakta olduğunu göstermektedir. Elde edilen modele göre, otantiklik ile anlam varlığı arasındaki ilişkide amaç bilincinin aracılık rolüne ilişkin model-veri uyum değerleri tablo 2.de verilmiştir.

Tablo 2. Amaç bilincinin aracılık rolüne ilişkin model-veri uyum değerleri

Uyum Ölçüleri	İyi Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	Araştırmada Elde Edilen Uyum Değerleri
χ^2/sd	$0 \leq \chi^2/df \leq 2$	$2 \leq \chi^2/df \leq 3$	2.82
RMSEA	$0.00 \leq RMSEA \leq 0.05$	$0.05 \leq RMSEA \leq 0.08$	0.067
GFI	$0.95 \leq GFI \leq 1.00$	$0.90 \leq GFI \leq 0.95$	0.982
SRMR	$0.00 \leq SRMR \leq 0.08$	$0.08 \leq SRMR \leq 0.10$	0.00
NFI	$0.95 \leq NFI \leq 1.00$	$0.90 \leq NFI \leq 0.95$	0.982
NNFI-IFI	$0.95 \leq NNFI \leq 1.00$	$0.90 \leq NNFI \leq 0.95$	0.988
CFI	$0.95 \leq CFI \leq 1.00$	$0.90 \leq CFI \leq 0.95$	0.988
RFI	$0.95 \leq RFI \leq 1.00$	$0.90 \leq RFI \leq 0.95$	0.958

Tablo 2.de görüldüğü üzere, otantiklik ile anlam varlığı arasındaki ilişkide amaç bilincinin aracılık rolüne ilişkin model-veri uyum değerleri incelendiğinde, test edilen yapısal modelin iyi bir uyum gösterdiği ve elde edilen uyum indeksleri değerlerinin tamamının kabul edilebilir ve iyi uyum aralıklarında olduğu görülmektedir. ($\chi^2/df=2.82$; RMSEA=.067; GFI=.982; SRMR=.00; NFI=.982; NNFI=.988; CFI=.988; RFI=.958). Yol analizinde sınanan modelin uyum indekslerinin yeterliliği incelenirken, tabloda verilen kabul edilebilir ve iyi uyum değerleri dikkate alınmıştır (Hu ve Bentler, 1999; Tabachnick ve Fidell, 2001).

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin otantikliklerinin amaç bilincinin yüksek veya düşük olmasına bağlı olarak anlam varlığı üzerindeki etkisinin değişiklik göstereceğine ilişkin öngörülen kuramsal modeli test edilmiştir. Bu amaçla, üniversite öğrencilerinin otantiklik, amaç bilinci ve anlam varlığı düzeyleri arasındaki doğrudan ve dolaylı ilişki yapısal eşitlik modeli ile sınanmış, ve sonuç olarak öngörülen model doğrulanmıştır. Modele ilişkin elde edilen sonuçlar, modelin uyum indekslerinin kabul edilebilir olduğunu ve bütün değişkenlere ait t değerlerinin anlamlı olduğunu göstermektedir. Özetle, otantiklik ve amaç bilincinin anlam varlığını anlamlı şekilde yordadığı ve otantiklik ile anlam varlığı arasındaki ilişkide amaç bilinci değişkeninin aracılık rolüne sahip olduğu söylenebilir.

4. Tartışma

Otantiklik, kimlik ve ahlak gelişimi ile ilgilidir ve otantikliğin tanımı insanın gelişiminin diğer yönleriyle iç içe olduğunu gösterir. Bunlardan ikisi amaç ve anlamdır (Chickering, Dalton ve Stamm, 2015). Otantiklik; bilişsel, duyuşsal ve davranışsal boyutlar gösterir, bunlar da felsefe içinde çeşitli erdem ve ideallerle ilişki içindedir ve kişiyi daha yüksek ve sürdürülebilir amaçlar ile motive eder (Clarcken, 2011). Bu çalışmanın sonucunda otantiklik ve yaşamda anlam bulma değişkenleri arasındaki ilişki pozitif yönde ve anlamlı olarak bulunmuştur. İş yaşamında bireylerin otantiklik düzeyleri ile öznel iyi oluşları arasındaki ilişkide yaşamın anlamının aracı rolünün incelendiği çalışmada da otantiklik ile anlam arasında ilişki tespit edilmiş ve yaşam anlamının aracı olduğu bulgusu edinilmiştir (Me'nard ve Brunet, 2010). Yaşamın anlamı ölçeğinin (Steger, Frazier, Osih ve Kaler, 2006) geçerlik ve güvenilirlik çalışmasının yapıldığı araştırmada özgünlük (authenticity) ölçeği ile yaşamın anlamı ölçeği arasında ilişki olduğu tespit edilmiştir (Akın ve Taş, 2015). Bilinçli farkındalık ve yaşamda anlam bulma arasındaki ilişkide otantikliğin aracı rolünü inceleyen araştırma özgünlük ve yaşamda anlam arasında pozitif korelasyon keşfetmiştir (Allan, Bott ve Suh, 2015).

Kavramsal ve dilsel analiz yoluyla yaşamda amaç ve yaşamın anlamının aynı anlama gelip gelmediğinin tartışıldığı bir araştırma kavramların farklılığını ortaya koymuştur, yaşam amaçları değerli değilse yaşamı anlamlı hale getirmezler (Ploszczyniec, 2017). Yaşamda anlam bulmak hayat amacı belirlemeye yardımcı olur, çünkü kendi yaşamlarına anlam atfetmek kişileri daha fazla hedeflerine yönelmeye ve bu hedefler için çabalamaya yönlendirir (Ryff ve Singer, 1998). Ancak Çin'de kanser hastaları için geliştirilen yaşam anlamı ölçeğinin faktör analizi sonucunda yaşam amacı bir alt boyut olarak tespit edilmiştir (Xia, Gao, Wang, Song ve Shi, 2017). İstatistiksel olarak da yaşamda anlam ve amacın aynı yapıya sahip olmadığı ortaya konmuştur (Taylor ve Hill, 2016). Ancak bu çalışmada ve benzer çalışmalarda görüldüğü üzere yaşamın anlamı ve yaşam amacı ya da amaç bilincine (hissi) sahip olmakla ilişkilidir. Amaç bilinci nadir olarak çalışıldığı için yaşam amacı ile ilgili çalışmalara yer verilmiştir. Organ nakli geçiren kadınlarla yapılan çalışmada yaşamda anlam bulma ve yaşam amacı ilişkili bulunmuştur (Evangelista, Doering ve Dracup, 2003). Üniversite öğrencileriyle yapılan araştırmada yaşamda anlam bulma ve yaşam amacı pozitif korelasyon gösterirken, anlam arayışı ile yaşam amacı düzeyi negatif korelasyon göstermiştir (Çelik, 2016). Wang ve Dai (2008) ise yaşamın anlamını iki boyutlu olarak incelemiş bunlardan birini yaşam amacı olarak değerlendirmiştir. Yaşamın anlamlı olduğunu düşünen bireylerin yaşamda bir amaca sahip olduklarına dair bulgular içeren bir başka araştırma da bulunmaktadır (Sappington, Bryant, ve Oden, 1990). Amaç bilinci(hissi) ölçeğinin geliştirildiği araştırmada yaşamda anlamın alt boyutu olan anlam varlığı ve anlam arayışı ile amaç bilincinin alt boyutlarını oluşturan özgeci amaç, amaç farkındalığı ve amaç uyanışı arasındaki ilişkiler pozitif yönde ve anlamlı olarak bulunmuştur (Sharma, Yukhymenko-Lescroart ve Kang, 2018).

Ryff, yaşam amacını psikolojik iyi oluşun belirleyicileri başlığı altında ele alır (Ryyf, 1989). Daha sonradan yaşam amacı boyutuna Sartre'in kişinin kendi gibi olması anlamında otantiklik eğilimi de eklenmiştir (Ryff, 1989). Goldman (2004) otantikliğin farklı boyutlarının benlik kavramıyla incelendiği çok kapsamlı

çalışmasında Ryff'in iyi oluş ölçeğini kullanmış ve otantiklik ile yaşam amacı arasında ilişki keşfetmiştir. Toor ve Ofori (2009) liderlerin psikolojik iyi oluşuyla ilgili çalışmasında otantiklik ve yaşam amacı arasında pozitif ilişki kaydetmişlerdir. Bir otantiklik ölçeği geliştiren Wood, Linley, Maltby, Baliousis ve Joseph (2008) ise özgünlüğün alt boyutlarından olan özgün yaşantı ile psikolojik iyi oluşun alt boyutlarından olan yaşam amacı arasında ilişki bulmamışlardır. Otantiklik, çalışma stratejileri ve kişilerarası amaçlar arasındaki ilişkilerin incelendiği araştırma otantik bireylerin daha yüksek düzeyde başkalarını da gözeten amaçlara sahip olduklarını ortaya koymuştur (Tou, Baker, Hadden ve Lin, 2015). Otantikliği kişinin günlük yaşam aktiviteleri çerçevesinde inceleyen bir çalışma bireylerin kendilerini otantik hissettikleri aktiviteler esnasında daha yüksek hayat amacı ve yaşam anlamı düzeyi gösterdiklerini keşfetmiştir (Lenton, Slabu ve Sedikides, 2015).

Kurulan modelin istatistiksel analizlerle test edilmesi sonucunda otantiklik ve yaşamda anlam bulma arasındaki ilişkide amaç bilincinin aracı bir rol gösterdiği tespit edilmiştir. Bu değişkenler başka aracı değişkenli modellerle de incelenmiştir. Otantiklik ve mutluluk düzeyi arasındaki ilişkinin incelendiği bir çalışmada yaşamda anlam bulma düzeyinin aracılık rolü olduğu ancak anlam arayışının aracı rol üstlenmediği bulunmuştur (Demir, 2017). Otantikliğin aracı rolünün sınırlı olduğu başka bir çalışmada ise yaşamda anlam ve farkındalık arasında otantikliğin farkındalık bileşeni aracılık rolü göstermiştir (Allan, Bott ve Suh, 2015).

5.Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmanın sonucunu çalışmanın değişkenlerini oluşturan otantiklik, yaşamın anlamı ve amaç bilinci(hissi) değişkenleri arasında pozitif ilişkiler tespit edilmiştir ve bu değişkenler arasındaki bir model ortaya konmuştur. Bu model araştırmanın hipotezini oluşturur ve kişilerin kendilerini düşünerek doldurdıkları formdan hareketle elde edilen sonuçların analizi ile elde edilmiştir. Önerilen bu modelde bireylerin otantiklik düzeylerinin amaç bilinci ile birlikte yaşamın anlamı düzeylerini nasıl açıkladığını ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Kişi otantik olduğunda kendi içsel kaynaklarıyla hareket etmekte dış etkiyi daha az kabul etmektedir bu durumda kişinin kendisi için belirlediği amaçlara yönelik olarak yaşamını sürdürme eğiliminde olduğu söylenebilir. Başka araştırmaların da ortaya koyduğu gibi yaşama dair amaçlarımızın farkında olmak yaşamda anlam bulma düzeyini arttırmaktadır. İstatistiksel olarak da ortaya konulduğu gibi önerilen modelde otantiklik ile yaşam anlamı arasındaki ilişki amaç bilinci devreye sokulduğunda önemli derecede azalmıştır bu bize amaç bilincinin bu ilişkide aracı bir rol üstlendiğini göstermektedir.

Bu sonuçlarla birlikte sonuçların okunurken dikkate alınması gereken bazı sınırlılıklar bulunmaktadır. Araştırmanın örneklemini sadece Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır. Bu nedenle modelin çeşitlilik gösteren bir örnekleme (örneğin; yaşa göre farklılaşan bir örnekleme, eğitim durumuna göre farklılaşan bir örnekleme, farklı fakültelerde ya da üniversitelerde öğrenim göre öğrencilerle, farklı sosyoekonomik seviyedeki bireyler için sonuçları karşılaştırarak) çalışılması sonuçların genellenebilirliğini arttıracaktır. Bu çalışmada kişilerin otantiklik, yaşam amacı ve amaç bilinci düzeyleri belirlenirken kişilerin kendilerini değerlendirdikleri ve belli maddelere göre skala üzerinde derecelendirme yaptıkları ölçekler kullanılmıştır, burada kişilerin kendini olmak istedikleri gibi gösterme kaygıları olabileceği göz önüne alınmalıdır. Bu veriler aynı özelliği ölçen başka ölçme araçlarıyla karşılaştırılarak desteklenebilir. Ayrıca yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ya da odak grup görüşmesi gibi veri toplama teknikleri ile değişkenler ve arasındaki ilişkilere dair daha derinlemesine bilgi edinilebilir. Nicel yöntemle çalışılmış bu olan bu araştırma kişilerin kendi otantiklik, yaşam anlamı ve amaç bilinci düzeylerine ilişkin algıları şeklinde fenomenolojik ya da öğretmen adaylarının oluşturduğu kültürde bu kavramların nasıl şekillendiği ve bireyleri nasıl etkilediği açısından etnografik çalışılarak katkı sağlanabilir.

Araştırma sonuçlarından hareketle amaç bilincinin önemli aracı rolü keşfedilmiştir, öğretmen adaylarının eğitiminde hayata dair amaçları hakkında farkındalığa sahip olmaları için öğrencilerle uygulamaya yönelik grupla psikolojik danışma uygulaması geliştirilebilir. Eğitimcilerin bu araştırmanın sonuçları hakkında bilgilendirilmesi otantik bireyler olmaları için öğrencilerine nasıl yardımcı olabilecekleri hakkında bilgi edinmesi sağlanabilir. Bu konuda öğrencilere örnek olmaları için desteklenebilirler. Yaşamda anlam bulmak ve amaç bilincine sahip olmanın öğrencilerin akademik başarılarını da arttıracığı düşünülmektedir. Eğitim ortamında ve öğretmen adayı olan bireyler üzerinde bu kavramların etkili ve önemli olduğu düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Adler, A. (2017). *Yaşamın anlamı ve amacı*. (13. Baskı), (K. Şipal, Çev.), İstanbul: Say Yayınları. Orijinal Çalışma 1985 yılında yayınlanmıştır.)
- Akın, A., & Taş, İ. (2015). Yaşam Anlamı Ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Electronic Turkish Studies*, 10(3), 27-36. Doi: 10.7827/TurkishStudies.7860
- Allan, B. A., Bott, E. M., & Suh, H. (2015). Connecting mindfulness and meaning in life: Exploring the role of authenticity. *Mindfulness*, 6(5), 996-1003.
- Ayan, A. (2017). Makyavelist kişilik eğilimi algılarının yaşamın anlamı ve yaşam doyumu üzerine etkisi. *Yönetim ve Ekonomi*, 24(1), 53-72.
- Baş, V. ve Hamarta, E. (2015). Üniversite öğrencilerinde değerler ve yaşamın anlamı arasındaki ilişki. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 13(29), 369-391.
- Chickering, A. W., Dalton, J. C., & Stamm, L. (2015). *Encouraging authenticity and spirituality in higher education*. New Jersey: John Wiley & Sons.
- Clarke, R. (2011). *Authenticity, autonomy and altruism: Keys for transformation*. Paper presented at the Annual Equity within the Classroom Conference. Retrived March 27-29, 2011, from <https://eric.ed.gov/?id=ED518122>
- Corey, G. (2008). *Psikolojik danışma ve psikoterapi kuram ve uygulamaları*. T. Ergene (Çev. Ed.), Ankara: Mentis Yayıncılık.
- Crumbaugh, J. C. (1977). The seeking of noetic goals test (SONG): A complementary scale to the purpose in life test (PIL). *Journal of clinical psychology*, 33(3), 900-907.
- Crumbaugh, J. C., & Maholick, L. T. (1964). An experimental study in existentialism: The psychometric approach to Frankl's concept of noogenic neurosis. *Journal of clinical psychology*, 20(2), 200-207.
- Çelik, N. D. (2016). Üniversite öğrencilerinin yaşamda anlam ve yaşam amaçları arasındaki ilişki. *Mediterranean Journal of Humanities*, 6(1), 133-141.
- Çelik-Demirbaş, N., & Gazioglu-İşmen, E. (2015). Yaşamda anlam ölçeği lise formu: Türkçe geçerlik ve güvenilirliği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(33), 42-60.
- Demir, Y. (2017). *Mutluluk, özgünlük ve yaşamın anlamı arasındaki ilişkilerin yapısal eşitlik modeli ile incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eskişehir.
- Demirdağ, S., ve Kalafat, S. (2015). Yaşamın Anlamı Ölçeği (YAÖ): Türkçeye uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(2), 83-95.
- Dökmen, Ü. (2017). *Varolmak, gelişmek, uzlaşmak* (2.baskı). Ankara: Remzi Kitabevi.
- Dursun, P. (2012). *Yaşamın anlamı, iyimserlik, umut ve başa çıkma stillerinin öznel iyi oluş üzerindeki rolü*. Doktora tezi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Ankara.

- Eagleaton, T. (2017). *Hayatın anlamı*. (5. Baskı), (K. Tunca, Çev.), İstanbul: Ayrıntı Yayınları. (Orijinal çalışma 2007 yılında yayınlanmıştır.)
- Ekşi, H., Sayın, M., ve Çelebi-Demir, Ç. (2016). Üniversite öğrencilerinin özgeçmişlik ve otantiklik seviyeleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 14(32), 79-102.
- Ergül, Ö. H. (2003). Heidegger' in varoluşçu ontolojisi. *Kayı Dergisi*, 2, 68-72.
- Evangelista, L. S., Doering, L., & Dracup, K. (2003). Meaning and life purpose: the perspectives of post-transplant women. *Heart & Lung: The Journal of Acute and Critical Care*, 32(4), 250-257.
- Feldman, S. (2014). *Against authenticity: Why you shouldn't be yourself*. Lexington Books.
- Frankl, V. (2013). *İnsanın Anlam Arayışı*. (8. Baskı), (S. Budak, Çev.), Ankara: Öteki Yayınevi. (Orijinal çalışma 1997 yılında basılmıştır.)
- Freud, S. (2001). *Haz İlkesinin Ötesinde, Ben ve İd*. (A. Babaoğlu Çev.), İstanbul: Metis, (Orijinal çalışma 1915 yılında yayınlanmıştır.)
- Goldman, B. M. (2004). *The interrelated roles of dispositional authenticity, self processes, and global role functioning in affecting psychological adjustment*. Doctoral dissertation. University of Georgia, Athens.
- Göka, E. (2014). *Hayatın anlamı var mı?* (2. Baskı). İstanbul: Timaş Yayınları.
- Guignon, C. (2004). *On being authentic*. Abingdon: Routledge.
- Gül, A. (2010). *Benlik düzenleme odakları, otantiklik ve ilişkisel/özzerk benlik kentlenmesi*. Yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi, Mersin.
- Gül, A. (2016). *Otantiklik ve dindarlığın özgeçmişlik üzerindeki rolünün incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Güler, M., ve Boz, D. (2016). Otantik liderliğin topluluk hissi üzerine etkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (Afro-Avrasya Özel Sayısı)*, 488-500.
- Hu, L. T., & Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structural analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling*, 6, 1-55.
- İlhan, T. (2013). Üniversite öğrencilerinde yaşam amaçları ve madde kullanımı. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13, 183-196.
- İlhan, T., ve Özbay, Y. (2010). Yaşam amaçlarının ve psikolojik ihtiyaç doyumunun öznel iyi oluş üzerindeki yordayıcı rolü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(34), 109-118.
- Kasser, T., & Ryan, R. M. (1996). Further examining the American dream: Differential correlates of intrinsic and extrinsic goals. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 22, 80 - 87.
- Kernis, M. H., & Goldman, B. M. (2004). From thought and experience to behavior and interpersonal relationships: A multicomponent conceptualization of authenticity. In A. Tesser, J. V. Wood., & D. A. Stapel (Eds.), *On building, defending and regulating the self: A psychological perspective*, 31-52. Psychological Press.
- Koşucu, D. (2016). *Otantiklik ile ruh sağlığı ve yaşam doyumu ilişkilerinde ontolojik iyi oluşun aracı rolü*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi, İstanbul.
- Kuzgun, Y. (1972). Kendini gerçekleştirme. *Araştırma Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Felsefe Bölümü Dergisi*, 10(1), 162-178.
- Lacoste, V., Leimgruber, J., & Breyer, T. (2014). *Indexing authenticity: Sociolinguistic perspectives* (Vol. 39). Berlin: Walter de Gruyter GmbH & Co KG.
- Lenton, A. P., Slabu, L., & Sedikides, C. (2016). State authenticity in everyday life. *European Journal of Personality*, 30(1), 64-82.
- Lopez, F. G., & Rice, K. G. (2006). Preliminary development and validation of a measure of relationship authenticity. *Journal of Counseling Psychology*, 53(3), 362-371.
- Ménard, J., & Brunet, L. (2011). Authenticity and well-being in the workplace: A mediation model. *Journal of Managerial Psychology*, 26(4), 331-346.
- Nartgün, Ş. S., Nartgün, Z., ve Arıcı, U. D. Okul yöneticilerinin kullandıkları örgütsel güç kaynakları ile otantik liderlik düzeylerine ilişkin öğretmen görüşleri. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, (2), 1-26.
- Oshana, M. (2007). Autonomy and the question of authenticity. *Social Theory and Practice*, 33(3), 411-429.
- Özdemir, Y., ve İlhan, T. (2013). Benlik kurguları ve öznel iyi oluş: Otantik olmanın aracılık rolü. *International Journal of Social Science*, 6(2), 593-611.
- Ploszczyniec, A. (2017). Is the meaning of life the same as the purpose of life? Axiological considerations. *Analiza i Egzystencja*, 37, 43-60. Doi: 10.18276/aie.2017.37-03
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55(1), 68.
- Ryff, C. D. (1989). Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57, 1069-1081.
- Ryff, C. D., & Singer, B. (1998). The contours of positive human health. *Psychological Inquiry*, 9(1), 1-28.
- Sappington, A. A., Bryant, J., & Oden, C. (1990). An experimental investigation of Viktor Frankl's theory of meaningfulness in life. *The International Forum for Logotherapy*, 13, 125-130.
- Sayar, K. (2006). *Özgürlüğün baş dönmesi*. İstanbul: Karakalem Yayınları.
- Schulenberg, S. E., Baczwaski, B. J., & Buchanan, E. M. (2014). Measuring search for meaning: A factor-analytic evaluation of the Seeking of Noetic Goals test (SONG). *Journal of Happiness Studies*, 15(3), 693-715.
- Sezer, S. (2012). Yaşamın anlamı konusuna kuramsal ve psikometrik çalışmalar açısından bir bakış. *Journal of Faculty of Educational Sciences*, 45(1), 209-227.
- Sharma, G., Yukhymenko-Lescroart, M., & Kang, Z. (2017). Sense of Purpose Scale: Development and initial validation. *Applied Developmental Science*, 28, 1-12.
- Steger, M. F., Frazier, P., Oishi, S., ve Kaler, M. (2006). The Meaning in Life Questionnaire: Assessing the presence of and search for meaning in life. *Journal of Counseling Psychology*, 53(1), 80-93.
- Şahin, İ., Zoraloğlu, Y. R., ve Fırat, N. Ş. (2011). Üniversite öğrencilerinin yaşam amaçları, eğitsel hedefleri üniversite öğreniminden beklentileri ve memnuniyet durumları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 17(3), 429-452.
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2001). *Using multivariate statistics*. MA: Allyn & Bacon, Inc.
- Taş, İ. (2011). *Öğretmenlerde yaşamın anlamı yaşam doyumu sosyal karşılaştırma ve iç-dış kontrol odağının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Yüksek lisans tezi. Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Taylor, R., & Hill, P. L. (2016). Discovering the differences between meaning in life and purpose in life. *Personality and Individual Differences*, 101, 520. Doi: 10.1016/j.paid.2016.05.321
- Tekin, G. ve Satıcı, B. (2014). An investigation of the predictive role of authenticity on subjective vitality. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 14(6), 2063-2070.
- Togay, A. (2016). *Evl bireylerin kendini saklama eğilimi, öfke ifade tarzı ve otantiklikleri arasındaki ilişkiler*. Yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Toor, S. U. R., & Ofori, G. (2009). Authenticity and its influence on psychological well-being and contingent self-esteem of leaders in Singapore construction sector. *Construction Management and Economics*, 27(3), 299-313.
- Topuz, İ. (2016). Yaşamın anlamı ve din: Gençler üzerine bir araştırma. *İslam Medeniyeti Araştırmaları Dergisi*, 1(4), 540-560.
- Tou, R. Y., Baker, Z. G., Hadden, B. W., & Lin, Y. C. (2015). The real me: Authenticity, interpersonal goals, and conflict tactics. *Personality and Individual Differences*, 86, 189-194.
- Ulaş, S. E., Güçlü, A. Uzun, E. Uzun, S. ve Yolsal, Ü. (2002). *Felsefe Sözlüğü*. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Van Ranst, N., & Marcoen, A. (1997). Meaning in life of young and elderly adults: An examination of the factorial validity and invariance of the Life Regard Index. *Personality and Individual Differences*, 22(6), 877-884.
- Wang, M., & Dai, X. (2008). Chinese Meaning in Life Questionnaire Revised in college students and its reliability and validity test. *Chinese Journal of Clinical Psychology*, 16(5), 459-461.
- Wood, A. M., Linley, P. A., Maltby, J., Baliouis, M., & Joseph, S. (2008). The authentic personality: A theoretical and empirical conceptualization and the development of the Authenticity Scale. *Journal of Counseling Psychology*, 55(3), 385.
- Xia, H. Z., Gao, L., Wang, Y., Song, H., & Shi, B. X. (2017). Development of the Chinese version of Meaning in Life Scale for cancer patients and psychometric evaluation. *Journal of Clinical Nursing*, 26(21-22), 3298-3304.
- Yalom, I. D. (2000). *Varoluşçu psikoterapi* (Z. İ. Babayiğit, Çev.). Ankara: Kabalıcı Yayınevi. (Orijinal çalışma 1980 yılında yayınlanmıştır.)
- Yıkılmaz, M., ve Güdül, M. D. (2015). Üniversite öğrencilerinde yaşamda anlam, bilinçli farkındalık, algılanan sosyoekonomik düzey ve yaşam doyumu arasındaki ilişkiler. *Ege Eğitim Dergisi*, (16), 2, 297-315.
- Yüksel, R. (2013). *Genç yetişkinlerde aşk tutumları ve yaşamın anlamı*. Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.